

BEYANAT

Üye Ülkelerden yetkililer ve Sekretarya temsilcilerinden oluşan Türk Devletleri Teşkilatı Seçim Gözlem Heyeti, Kırgız Cumhuriyeti Parlamento Seçimlerini gözlemlemiştir.

Milletvekili seçimleri, ulusal mevzuata ve uluslararası standartlara uygun olarak başarıyla gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle Kırgız Cumhuriyeti'ni ve kardeş Kırgız halkını tebrik ediyor, seçim sonuçlarının ülkedeki refah ortamını daha da güçlendirmesini diliyoruz.

Seçim öncesi temaslar çerçevesinde, Misyon, siyasi partilerin seçim hazırlıkları ve kampanya süreçleri hakkında bilgi sahibi olmak için adaylar ve kampanya temsilcileriyle görüşmeler yapmıştır.

Görüşmelerde heyet, yeni seçim sistemi de dahil, partilerin ve adayların seçim kampanyaları için ana platformları, medyaya erişimleri, kampanya finansmanı ile ilgili muhtemel sorunlar, seçimlere ilişkin yasal çerçevenin kalitesine ilişkin konuları ele almıştır.

Gözlem Heyeti ayrıca Seçim ve Referandum Merkez Komisyonu Başkanı Sayın Nurzhan Shaildabekova ve Kırgız Cumhuriyeti Dışişleri Bakan Yardımcısı Sayın Azizbek Madmarov ile de görüşmüştür.

Heyete, Kırgızistan Cumhuriyeti Merkez Seçim Komisyonu tarafından son anayasa reformu ve ülkenin seçim sisteminde buna eşlik eden değişiklikler ve bunların Seçim Komisyonunun çalışmalarına ve Parlamento Seçimlerinin yürütülmesine etkileri hakkında ayrıntılı bilgi verilmiştir. Seçim Komisyonu, COVID-19 pandemisinin süregelen etkilerini dikkate alarak, seçim günü kamu güvenliğini sağlamak için Sağlık Bakanlığı ile işbirliği içinde alınan sıhhi ve epidemiyolojik güvenlik önlemleri hakkında da bilgi vermiştir.

Dışişleri Bakan Yardımcısı ile yapılan görüşmede, Dışişleri Bakanlığı'nın diplomatik misyonlar ve konsoloslukların seçimlere hazırlanmasına yönelik aldığı tedbirler hakkında Heyete bilgi sağlanmıştır. Ülke dışında ikamet eden Kırgızistan vatandaşlarının seçime katılımını artırmaya yönelik faaliyetler hakkında bilgi alan heyet, 4 Ekim 2020 tarihindeki son milletvekili seçimlerinden bu yana yurt dışında kayıtlı seçmen sayısının 32 binden 84 bine, seçim sandıklarının 45'ten 59'a çıktığını öğrenmiştir.

Heyet, ülke yönetiminde istikrara odaklanırken kapsayıcı bir yaklaşımla maksimum temsili sağlamak için nispi ve çoğunlukçu seçim sistemleri arasında hassas bir denge kuran karma bir seçim sistemi oluşturan seçim yasal çerçevesindeki son değişiklikleri dikkate almaktadır. Heyet, ziyaret edilen siyasi partilerin, ülkenin gerçekleri ışığında, karma seçim sistemi ve seçim kanununda yapılan son değişikliklere ilişkin olumlu görüş ve değerlendirmelerini ifade ettiklerinin altını çizmektedir.

Ayrıca Heyet, kadınların, gençlerin, azınlıkların ve engellilerin Parlamentoda temsilini sağlamak üzere yeni kriterler getirilmesini ve siyasi partiler seçim mevduatının 5 milyon SOM'dan 1 milyon SOM'a indirilmesi kararlarını memnuniyetle karşılamaktadır. Yeni seçim sisteminin getirdiği bu tür gereksinimler, Kırgız toplumunun farklı kesimlerinin ülke

yönetimine katılımını ve temsilini artıracak ve böylece Parlamento'nun halk nezdindeki meşruiyetini güçlendirecektir.

Bilindiği üzere Kırgızistan, son milletvekili seçimlerinin ardından ortaya çıkan iddiaları ele almak amacıyla, Misyonun görüştüğü çoğu siyasi parti ve adayların yanı sıra toplumun bazı kesimleri tarafından olumlu karşılanan bir adım olarak kabul edilen Form-2'nin seçimlerde kullanımının kaldırılmasına karar vermiştir.

Sistemde bazı suiistimallere yol açabilecek olası boşlukları aşamalı olarak ortadan kaldırmak için adımlar atmak anlaşılabilir bir durumdur. Bununla birlikte, heyet, seçmenlerin ülke içinde seçim adreslerini değiştirme olasılığının ortadan kaldırılması nedeniyle olası oy kayıplarına ve bunun sonucunda Kırgız toplumunun azalan seçim faaliyetlerine dikkat çekmek istemektedir. Heyet, önümüzdeki dönemde Kırgız siyasetçilerin gelecek seçimler için bu noktaları dengeleyecek bir çözüm bulacağına inanmaktadır.

Yurtdışında yaşayan kayıtlı seçmenlerin sayısının artmasını ve Kırgızistan'ın yabancı misyonlarında kurulan sandık merkezlerini son derece memnuniyetle karşılayan Heyet, siyasetçilerin Kırgızistan'da yapılacak seçimlerde yurt dışında yaşayan binlerce Kırgız vatandaşının oy kullanmasına imkân sağlamak üzere yurtdışında yaşayan yüzlerce kişinin kayıt altına alınmasını teminen daha fazla önlem almalarının Kırgızistan'da demokrasinin gelişimine oldukça katkıda bulunacağını mütalaa etmektedir. Bu, Kırgız nüfusunun siyasi temsilini ve dolayısıyla Kırgız halkının iradesinin siyasete yansımalarını artıracaktır.

Seçimlerin ülke basınında yaygın olarak yer alması, seçim sürecinde farkındalığın artmasına katkı sağlayan bir unsur olarak değerlendirilebilir.

Heyet, Bişkek'teki 16 sandıkta seçimleri izlemiştir. Gözlemciler sandık başına tam erişim sağlanmış ve yetkililerden ayrıntılı bilgi alınmıştır. Seçimler, seçim mevzuatına uygun olarak hazırlanmış ve uygulanmıştır.

Sandık başında oy kullanamayanlar için seyyar sandık imkânı sağlanmıştır. Bu gibi durumlarda, ulusal gözlemcilerin sandıklara eşlik etmesine izin verilmiştir.

Heyet, idari veya kolluk kuvvetlerinin seçmenlerin oy kullanmasını etkilemeye yönelik herhangi bir girişimine gözlemlememiş ve sandık merkezlerinin faaliyetlerine müdahale edildiğine dair herhangi bir bulguya rastlamamıştır. Seçim kanunu doğrultusunda, ulusal ve uluslararası gözlemcilerin seçimlerde tarafsız gözlem yapmaları için gerekli şartlar sağlanmıştır.

Heyet, seçimlerde şeffaflığı ve hesap verebilirliği pekiştiren ulusal ve uluslararası gözlemcilerin katılımına şahit olmuş ve Seçim Komisyonu tarafından COVID-19 pandemisi ile ilgili olarak sandık merkezlerinde gerekli sıhhi tedbirlerin alındığını gözlemlemiştir.

Heyet, sandıkların içinde veya çevresinde görünürde hiçbir önyargılı kampanya materyali gözlemlememiş ve sandıkların yakınında yürütülen herhangi bir kampanya faaliyeti tespit etmemiştir. Sandıklar çoğunlukla engelliler için erişilebilir durumda olduğu görülmüştür.

Heyet, seçim sonuçlarını etkileyecek ciddi bir teknik sorun olmadığını gözlemlemiştir.

Sonuç olarak, Türk Devletleri Teşkilatı Seçim Gözlem Heyeti, Kırgız Cumhuriyeti Parlamento Seçimlerinin açık, şeffaf ve ulusal mevzuata ve uluslararası kabul görmüş seçim standartlarına uygun olduğunu teyit etmektedir.

Heyet, önümüzdeki günlerde Parlamento Seçimlerine ilişkin değerlendirmesini ve tavsiyelerini Üye Devletler ve ilgili Uluslararası Örgütlerle paylaşacaktır.

Seçimlerin başarılı geçmesinden dolayı Kırgızistan'ı ve Kırgız halkını bir kez daha tebrik ediyor, seçim sonuçlarının ülkedeki refahın artmasına daha fazla katkıda bulunmasına ilişkin temennimizi yineliyoruz.